

מרכז המידע למודיעין ולטרור
המרכז למורשת המודיעין (מל"מ)

23 בינואר 2008

**המוני תושבים נוהרים מהרצועה למצרים
ובחזרה, בעקבות פריצת גדר הגבול במספר
מקומות. זאת, במסגרת מסע לחצים שמפעילה
חמא"ס על מצרים על מנת שזו תפתח באופן חד-
צדדי את מעבר רפיח לתנועה. המעבר החופשי
של הפלסטינים דרך גדר הגבול מאפשר לארגוני
הטרור להבריח פעילים ואמצעי לחימה לרצועה.**

המונים חוצים את הגדר לשטח מצרים מאחת הפרצות שנפרצו בה
(רויטרס, 23 בינואר. צלם: סוהיב סאלם)

כללי

1. ההסלמה בין חמא"ס לישראל, והמחסור בדלק ובמצרכים, שנוצר בעקבות סגירת המעברים, נוצלו ע"י תנועת חמא"ס להפעלת לחצים על מצרים. מטרת הלחצים הללו הינה, להערכתנו, להביא לפתיחת מעבר רפיח לתנועה ולהסתלקות מצרים מ"הסכם המעברים" (אוגוסט 2005) לו היא מחויבת.

2. במסגרת הלחצים הללו, הפעילה חמא"ס, כמנהגה, את האוכלוסייה הפלסטינית למחאות והפגנות נגד מצרים באזור מעבר רפיח. במקביל, **נקבעו עובדות חד-צדדיות בשטח** ע"י ארגוני הטרור באמצעות פריצת הגדר בין הרצועה ומצרים במספר מקומות, דבר שגרם לנהירה **בלתי מבוקרת** של מאות אלפי תושבים מהרצועה לשטח מצרים.

3. המשטר המצרי, על אף ששלח תגבורת של שוטרים לאזור, לא הצליח לתת מענה אפקטיבי בשטח למהלכים של חמא"ס. משמעות התנועה הבלתי מופרעת של המוני תושבים מהרצועה למצרים וחזרה, היא **שחמא"ס יכולה להבריח עתה כמעט באין מפריע פעילי טרור ואמצעי לחימה לרצועה**.

המונים פורצים את המעבר (Palestine-inf, 23 בינואר)

נתונים

4. סגירת מעברי הגבול ע"י ישראל בעקבות מתקפת הרקטות, והמחסור בדלק ובמצרכים שנוצר לאחריה, נוצלו ע"י חמא"ס וארגוני טרור נוספים למסע לחצים המופנה כלפי מצרים. **מטרת** הלחצים הללו הינה, להערכתנו, להביא לפתיחתו החד-צדדית של מעבר רפיח, ומעבר לכך ליצור כללי משחק חדשים במעבר הגבול הפלסטיני-מצרי, במקום אלו שמצרים מחויבת

להם על פי "הסכם המעברים"¹ (Palestine-info, 20 בינואר). חלק מארגוני הטרור אף איימו כי במידה ומצרים לא תענה לקריאה יפתחו את המעבר **בכוח** (רדיו צות אלקדס, 20 בינואר). גם החלטת ישראל לחדש אספקה של דלק וסיוע הומניטארי (22 בינואר) לא שינתה את עמדת ראשי חמא"ס, שטענו כי הסיוע המגיע לרצועה אינו מספיק וקראו **להמשיך את הפעלת הלחצים על מצרים** (ערוץ אלאקצא, 22 בינואר).

5. ראש ממשלת החמא"ס, **אסמאעיל הניה**, הציע שמשלחת רשמית מטעם ממשלת חמא"ס תצא למצרים על מנת לדון עימה בסידורים להכנסת סיוע לרצועה דרך מעבר רפיח (Palestine-info, 21 בינואר). **ח'אלד משעל** יו"ר הלשכה המדינית של חמא"ס אמר כי הוא מפעיל לחצים על מצרים כדי להביא לפתיחת המעבר וציין כי פנה לעמר סלימאן ואחמד אבו אלעייט על מנת שיעבירו מסר בנושא לנשיא מצרים חוסני מבראכ (ערוץ אלג'זירה, 21 בינואר)².

6. במקביל לקריאות הפומביות **ארגנה** חמא"ס, צעדות מחאה באזור מעבר רפיח בהם נטלו חלק אזרחים רבים. במסגרת זו בלטו:

א. **ב-22 בינואר** - כ-200 נשים מארגון הנשים של חמא"ס הובילו הפגנה בת אלפי משתתפים בתביעה ממצרים לפתוח את המעבר ולאפשר לפלסטינים לצאת מהרצועה. במהלך ההפגנה קראו המפגינים קריאות נאצה נגד הנשיא מבארכ. בלהט ההפגנה, פרצו הפלסטינים למסוף המצרי ובמקום התפתח עימות בין המפגינים לבין כוחות הביטחון המצריים המוצבים במעבר. הכוחות המצריים פיזרו את המפגינים בכוח, תוך שימוש בזרנוקי מים, אלות וכלבים ועל פי מספר דיווחים גם באש חיה (ערוץ אלג'זירה, 22 בינואר)³. במהלך העימות נעצרו מספר מפגינים. כן, נפצעו קל לפחות עשרים מפגינים פלסטינים ומספר חיילים מצריים.

ב. **ב-21 בינואר** התקיימה הפגנה של מאות פלסטינים באזור מעבר רפיח, בין המפגינים רופאים, חולים ופצועים וחברי המועצה המחוקקת מטעם חמא"ס. הללו ערכו מסיבת עיתונאים במעבר וקראו לפתיחתו המיידית של המעבר (ערוץ אלאקצא, 22 בינואר).

7. במקביל למחאות נקבעו **עובדות בשטח**. בליל 22-23 בינואר **פוצצו חמושים פלסטינים חמישה מטעני נפץ במספר נקודות ליד חומת הבטון החוצה את רפיח** (טלוויזית אלערביה, 23 בינואר). כתוצאה מכך נפתחו שמונה פרצות בגדר ואלפי תושבים פרצו את המעבר ועברו לצד המצרי. אירוע זה אילץ את שלטונות מצרים שלא עמדו בלחץ לפתוח את מעבר הגבול (23 בינואר). בתקשורת הפלסטינית והישראלית דווח כי מאז פריצת הגדר נוהרים אלפי פליטים לשטח מצרים (על פי ההערכות חצו עד כה בין 150,000 ל-350,000 איש). רבים

¹ מעבר רפיח מופעל במסגרת "הסכם המעברים" עליו הוסכם לאחר ההינתקות (אוגוסט 2005). ההסכם מחייב **תיאום** בין ישראל, נציגי הרשות הפלסטינית והאירופאים בכל הנוגע לתנועת התושבים דרך מעבר רפיח.
² על מנת "לרכך" את הפנייה למצרים נאמר בנוסח הקריאה שהופנתה ע"י חמא"ס לשלטונות המצריים נאמר כי הפעם הם מבקשים לפתוח את המעברים מטעמים הומניטאריים ולא על מנת להעביר אמצעי לחימה או כספים דרך המעבר (Palestine-info, 20 בינואר).
³ בעקבות אירועי השבוע האחרון תגברה מצרים את כוחות השיטור במעבר ב-300 שוטרים נוספים המתמחים בפיוור מהומות.

מהעוברים הוכשים מצרכים או פונים לקבלת טיפול רפואי ושבים לבתיהם. בנוסף לכך, מאות תושבים שהיו מעוכבים במעבר הצליחו בהזדמנות זו לחזור לבתיהם.

גדר ההפרדה בין הרצועה למצרים נפרצה ע"י חמושים פלסטינים במספר מקומות והמוני תושבים נוהרים מהרצועה וחזרה אליה בצילום: אחד המקומות בהם הופלה הגדר (צילום: סוכנות הידיעות מען, 23 ינואר)

8. במקביל לגילויי המחאה ברפיח התקיימה **צעדת מחאה של פעילי האחים המוסלמים במצרים**. ההפגנה יצאה ממטה מועצת העם לעבר מטה הליגה הערבית בקהיר. (אתר האחים המוסלמים, 21 בינואר).

תגובות

9. **גורמים במערכת הביטחון הישראלית** רואים באירועים "סיכון ביטחוני" למדינת ישראל. לדעתם, מעבר חופשי של פלסטינים למצרים וממנה מגבירים באופן בולט את האיום הביטחוני שכן הם מאפשרים הברחות אמצעי הלחימה ופעילי טרור לרצועת עזה כמעט באין מפריע (Y-net, 23 בינואר). משרד החוץ הישראלי הודיע רשמית כי המצרים פרוסים לאורך הגבול בין עזה למצרים והיא מצפה שמצרים תפתור את הבעיה. **בהודעה נאמר כי מצרים היא זו שאחראית לוודא שמעבר הגבול פועל בצורה נאותה על פי ההסכמים החתומים בין שתי המדינות.**

10. **דובר משרד החוץ המצרי** הביע צער נוכח האירועים במעבר ואמר כי מצרים משקיעה את מירב המאמצים על מנת למצוא פיתרון למצב הקשה ברצועה. לדבריו, הכניסו המצרים ארבעים משאיות אספקה לרצועה דרך מעבר כרם שלום⁴. הדובר גם הפנה קריאה ל"גורמים השולטים ברצועה" (במשתמע ממשלת חמא"ס) למנוע את הישנות האירועים (סימז"ת, 22 בינואר).

4 על פי דיווחי כוחותינו ב-20 בינואר וב-21 ינואר היה מעבר כרם שלום סגור. ב-22 בינואר עבר דרך המעבר 13 משאיות.

11. "גורמים פלסטינים" גינו את פיזור ההפגנות ע"י כוחות הביטחון המצריים. **בראיון טלוויזיוני קרא משיר אלמצרי**, חבר המועצה המחוקקת מטעם חמא"ס, להנהגת מצרים לפתוח את מעבר רפיח על מנת להסיר את העול מעל תושבי הרצועה (ראמתאן, 22 בינואר). **דובר ממשלת חמא"ס** אמר כי הם עוקבים אחר ההתפתחויות אך לפי שעה הממשלה אינה נוקטת בשום צעד.

12. **דובר הנשיאות נביל אבו רדינה** אמד כי מה שקרה במעבר רפיח הוא תוצאה של "המצור הבלתי מתקבל על הדעת" על רצועת עזה. לדבריו דרש אבו מאזן מספר פעמים להסיר את המצור ולהעביר את המעברים לשליטת הרשות הפלסטינית (סוכנות ופא, 23 בינואר).